

Makina Mühendisleri Odası Güngören'deki Patlamayı Kınadı:

İSTANBUL GÜNGÖREN'DEKİ PATLAMALAR DEMOKRASİ KARŞITI TERÖR PROVAKASYONLARININ BİR DEVAMIDIR

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, İstanbul Güngören'deki patlamalarda yaşamını yitiren ve yaralanan yurttaşlarımız için baş sağlığı ve acil şifalar dilemektedir.

Bu provokasyon eylemleri, kendi amaçları yanı sıra toplumumuzun demokratik yaşam ve barış özlemlerine de karşıdır. Hangi iç güç tarafından işlenirse işlensin bu tür terör güçleri, ülkemiz üzerinde oynanan karanlık oyunlara hizmet etmektedir.

Odamız, toplumda bilinmezlik düşüncesi ve korku atmosferi oluşturan, siyasal temsil, yasama, yargı ve yürütme süreçlerinin üzerinde bir olguymuşçasına meşrulaştırılan terör olaylarını ve gerçekleşen son patlamaların müsebbiplerini nefretle kınamaktadır.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ
(28 Temmuz 2008)**

HAYAT TELEVİZYONU KARARTILAMAZ!

Basın yayın kuruluşları ve yayınlarında yaşanan tam boy yozlaşma ortamında, nice sıkıntılar eşliğinde yayın yapan Hayat Televizyonu, ülkemizin gereksindiği eşitlik, demokratikleşme, barış ve bağımsızlık mücadelesinde önemli bir boşluğu doldurmaya aday bir yayın kuruluşudur.

Hayat Televizyonu yayınlarının karartılması, yalnızca Hayat Televizyonu'nun değil, bütün emek, barış, demokrasi güçlerinin bir sorunudur.

Hayat TV'nin temsil ettiği meslek etiği ve bağımsızlığı, emek ve demokrasi güçleri için büyük önem taşımaktadır. Zira özgür ve demokratik Türkiye hedefinde bağımsız basın yayın kuruluşlarının büyük rolü olacaktır.

Tekelci medya dışında emekten, halktan, ülkemiz çıkarlarından yana yayın yapan Hayat Televizyonu'na yaşam hakkı tanınmamasını protesto ediyor, Hayat Televizyonu çalışanları ile dayanışmamızı dile getiriyoruz.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Sekreteri
Ali Ekber ÇAKAR
(23 Temmuz 2008)**

Makina Mühendisleri Odası:

YÖK ÜNİVERSİTELERİN REKTÖR SEÇİMLERİNE MÜDAHALE ETMEMELİDİR

YÖK üniversitelerin rektör seçimlerine müdahale etmemeli, Cumhurbaşkanlığı YÖK'ün yanlısını sürdürmemelidir.

Gazi Üniversitesi ve İTÜ'lülerin rektör seçimlerine yönelik YÖK'ün anti-demokratik uygulamasına karşı gösterdikleri tepkiler, Cumhurbaşkanlığı tarafından dikkate alınmak durumundadır. Bilindiği üzere 21 üniversitenin rektör adayları belirlenirken, 4 üniversitede yapılan seçimler YÖK tarafından dikkate alınmamıştır.

Örneğin Gazi Üniversitesi'nde yapılan oylamada rektör Kadri YAMAÇ 732 oy almasına rağmen Cumhurbaşkanlığı'na bildirilen 3 aday arasında yer almamış; 384 oy alan bir başka adaya ise YÖK tarafından Cumhurbaşkanlığı'na iletilen adaylar arasında yer verilebilmiştir. Bu durum Gazi Üniversitesi Mezunlar ve Mensupları Derneği'nin haklı tepkisine yol açmış ve Cumhurbaşkanlığı'na başvurmuşlardır.

Aynı şekilde İTÜ ile bağlantılı 12 dernek, kurul ve vakıf da gazete ilanları yoluyla Cumhurbaşkanı'na hitapla, İTÜ bünyesinde yapılan seçimlerde "En çok oy alan aday biz İTÜ mensuplarının gönlündeki rektördür" deme gereğini duymuşlardır.

Gazi Üniversitesi Mezunlar ve Mensuplar Derneği, Gazi Üniversitesi için "Cumhuriyetimizin ilk yıllarından başlayarak Türkiye'nin en nitelikli eğitimcilerini yetiştirme

misyonunu üstlenerek toplumun aydınlanmasına, çağdaş değerler doğrultusunda gelişmesine önemli destek vermiştir" demekte ve YÖK'ün üniversite bünyesindeki seçimleri dikkate almaması ile "Bu olumlu gidişi kesintiye uğratacağı" kaygısını dile getirmektedir.

İTÜ'lü 12 dernek, kurul ve vakıf da "Demokrasiye inanç, kararların hiyerarşik düzene değil tartışmaya açık olarak alınması, şeffaflık, ülke yararları, çoğunluk kararına saygı gibi kavramlar ilke ve kurallarımız içinde yer alır" belirlenmesinden hareketle YÖK'ün kararını "kaygı verici" ve "demokratik teamüllere" aykırı olarak değerlendirmiştir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, üniversitelerin özerkliğini savunmakta ve yasalarla belirlenmiş rektör adaylarını belirleme haklarının ellerinden alınmaması gerektiğini, YÖK'ün yanlısının Cumhurbaşkanlığınca paylaşılmamasını, laik ve katılımcı duyarlılıkların çiğnenmemesi ve üniversite kurullarının iradesi dışında üniversite yönetimlerine müdahale edilmemesi gerektiğini düşünmektedir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ
 (29 Temmuz 2008)

Doğal gazda bundan sonra yapılacak zamların etkileri daha boyutlu olacak...

ZİNCİRLEME ZAM YAĞMURU BAŞLADI

Makina Mühendisleri Odası Başkanı Emin Koramaz, 2 Ağustos 2008 tarihinde yaptığı basın açıklamasında, enerjide yüzde 73 oranındaki dışa bağımlılığın, serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarının sonucu olan zincirleme zam yağmurunun başladığını bildirerek, doğal gazda bundan sonra yapılacak zamanların etkilerinin daha boyutlu olacağını savundu.

Enerjide yüzde 73 oranındaki dışa bağımlılık, serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarının sonucu olan zincirleme zam yağmuru başlamıştır. Doğal gazda bundan sonra yapılacak zamların etkileri daha boyutlu olacaktır. 1 Haziran'da başlayan doğal gazda otomatik zam uygulaması ile bu yıl içindeki fiyat artışı yüzde 29,38'e, son 4 yıldaki doğal gaz fiyat artışları ise yüzde 123,59 oranına ulaşmıştır.

Aylık otomatik doğal gaz zamları, doğal gazın kullanımını dezavantajlı kılmaya başlayacak bir döneme girildiğinin işaretlerini sunmaktadır. Otomatik zamlar sanayi ve konutlardaki doğal gaz kullanımını sorunlu hale getirecektir.

1 Ocak 2005–1 Temmuz 2008 dönemi son 4 yıllık bütün enerji kullanım alanlarındaki fiyat artışları olağanüstü düzeydedir. Enerji girdilerine göre zamlar bu dönemde konut elektriğinde yüzde 45,44; otogazda yüzde 68,42; LPG'de 12 kg tüpte yüzde 100,00; doğal gazda yüzde 123,59; TKİ kömürde yüzde 48,67–71,98; kurşunsuz benzinde yüzde 56,52; motorin 50'de yüzde 81,18; 6 No'lu fuel oilde yüzde 177,19 oranında gerçekleşmiştir.

2005–Ağustos 2008 döneminde, konut/iş yeri vb. tüketicilere uygulanmak üzere BOTAŞ'ın dağıtım şirketlerine uyguladığı satış fiyatları aşağıdadır.

SON 4 YILIN BOTAŞ DOĞAL GAZ FİYATLARI

	2005 OCAK	2006 OCAK	2007 OCAK	2008 OCAK	2008 TEMMUZ	2008 AĞUSTOS
ÖTV Dahil KDV Hariç (YTL/m ³)	0.288212	0.356699	0.456862	0.498090	0.540848	0.644418
ÖTV-KDV Dahil (YTL/m ³)	0.340090	0.420905	0.539097	0.587746	0.638201	0.760413
Toplam Artış %	-	23,76	58,52	72,82	87,66	123,59

Bilindiği üzere Yüksek Planlama Kurulu Kararı uyarınca enerji KİT'lerinde "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması" adıyla otomatik zam uygulamasına geçilmiştir. Hükümetin bir Kararname ile belirlediği ve 1 Temmuz'dan itibaren "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma" mekanizması yoluyla otomatik zam uygulaması başlamıştır. Böylelikle doğal gazda aylık, elektrikte ise üç aylık dönemlerle otomatik zamlar yürürlüğe konulmuştur. Bu uygulama uyarınca doğal gaz fiyatları 1 Ağustos 2008 tarihinden itibaren konutlarda ve sanayide ÖTV ve KDV dahil fiyatlarda yüzde 19,15 oranında artırılmıştır.

Yukarıdaki rakamlara gaz dağıtım şirketlerinin uyguladığı ve 5,5 cente kadar varan Birim Hizmet ve Amortisman Bedelleri eklendiğinde, Ankara, İstanbul, İzmit gibi kentlerde doğal gaz satış fiyatı 0.830 YTL/m³'ü aşmaktadır. Böylece son 7 aydaki fiyat artışı yüzde 29,38'e, son 4 yıldaki fiyat artışı ise yüzde 123,59'a ulaşmıştır.

“ 1 Haziran'da başlayan doğal gazda otomatik zam uygulaması ile bu yıl içindeki fiyat artışı yüzde 29,38'e, son 4 yıldaki doğal gaz fiyat artışları ise yüzde 123,59 oranına ulaşmıştır. ”

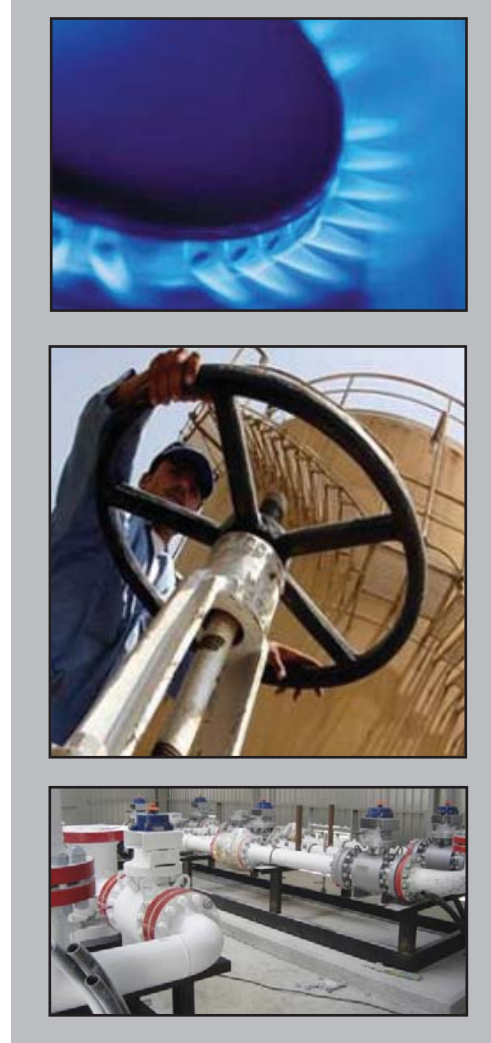
Petrol ve doğal gaz ithalatı yoluyla yaşanan ve bu ürünlerin fiyatlarında dünya ölçeğinde yaşanan artışlar nedeniyle yoğunlaşan dışa bağımlılık; elektrik üretiminde doğal gazın payının çok yüksek oluşu; serbestleştirme kuralsızlaştırma uygulamaları, ayrıcalıklı anlaşmalarla doğal gaza dayalı

elektrik üreten santrallere tanınan imkânlar, kentsel gaz dağıtım şirketlerinin birim hizmet ve amortisman bedellerinin yüksek tutulması olguları doğal gaz ve elektrik fiyatlarının artmasında etken olmaktadır.

Kısacası dışa bağımlı petrol, doğal gaz ve kömür alış ve satış maliyetleri ile döviz kuru hareketleri gündelik yaşama akaryakıt, doğal gaz, elektrik ve kömür fiyatlarında zam olarak sürekli bir şekilde etkide bulunacaktır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, bu durumdan çıkış için şu temel adımların atılmasını önermektedir:

- ▶ Türkiye, uluslararası stratejik bir gerilim konusu olan enerji alanında doğal gaz temin/alım/ithalatı, arama, yerli üretim ve tüketim politikalarını kendi çıkarları temelinde ve doğru bir şekilde oluşturmalı, gerçekte iflas etmiş olan özelleştirme, küçültme, parçalama politikalarını terk ederek kamusal merkezi planlamaya geçmelidir.
- ▶ Arz güvenliği ve ithalatta arz çeşitliliği sağlanmalı, Rusya ve İran'a bağımlılığın azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli; güvenilir yeni kaynaklardan arz çeşitlendirilmesi sağlanmalı; Azerbaycan'dan yapılacak ithalatın artırılma olanakları araştırılmalı; Türkmenistan ve Mısır'dan ülkemize doğru boru hattı tesisi çalışmalarına hız verilmeli, ithalat yapılacak ülkelere Irak'ın eklenmesine çalışılmalıdır. TPAO kanalıyla Türkmenistan, Kazakistan, İran vb. ülkelerle ortak üretim anlaşmaları yapılmalıdır. Kriz durumları için uygulanabilir acil eylem planları hazırlanmalıdır.
- ▶ Arz güvenliği açısından depolama kapasitesi artırılmalıdır.
- ▶ Elektrik üretiminde doğal gazın payı yüzde 57'lerden kademeli olarak önce yüzde 40'lara, sonra yüzde 30'lara ve nihai hedef olarak yüzde 25'lere düşürülmelidir.
- ▶ Enerji verimliliği temel bir enerji politikası olarak benimsenmelidir.
- ▶ Yurtiçi doğal gaz arama çalışmaları artırılmalı ve mevcut kaynakların ülke çıkarları gözetilerek işletilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır. TPAO'nun Karadeniz ve ülke bütünündeki doğal gaz ve petrol arama çalışmaları desteklenmelidir.
- ▶ TPAO ve BOTAŞ birleşmeli; doğal gaz depolama

tesisleri ve doğal gaz iletim hatları özerk bir kamusal yapı bünyesine alınmalıdır.

- ▶ Doğal gaz alım sözleşmeleri devri uygulaması sona ermelidir. Doğal Gaz Piyasası Yasası'nda değişiklik yapılarak ithalat kısıtlamaları kaldırılmalı ve BOTAŞ'ın mevcut doğal gaz sözleşmelerinin özel kuruluşlara devrine son verilmelidir.
- ▶ Doğal gaz fiyatları üzerindeki yüzde 18 KDV yüzde 1'e düşürülmeli, ÖTV kaldırılmalıdır.
- ▶ Yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları etkin bir şekilde değerlendirilmeli ve gerekli yatırımlar ivedilikle yapılmalıdır.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ**

MMO Başkanı Emin Koramaz, 17 Ağustos Marmara depreminin yıldönümü nedeniyle 15 Ağustos 2008'de yaptığı basın açıklamasında, deprem tehlikesine karşı yetkilileri önlemler bütünlüğü için iş birliğine çağırıyor...

“YENİ BİR MARMARA DEPREMİNİN YARATACAĞI OLASI EKONOMİK, SOSYAL TAHRİBATI EN AZ DÜZEYDE TUTMAK OLANAKLI”

17 Ağustos 1999 Marmara depremi sonrası yapılan incelemelerde depremlerde oluşan kayıpların yüzde 80'e varan kısmının, taşıyıcı sistemlerin gördüğü zarara bağlı olarak tesisatlarda oluşan hasarlar nedeniyle meydana geldiği tespit edilmiştir.

Kamuoyunun, “Türkiye’de Deprem Gerçeği ve TMMOB Makina Mühendisleri Odası’nın Önerileri” Oda Raporunda yaptığımız saptamalarda yoğunlaşmasını diliyoruz. Zira Türkiye topraklarının yüzde 93’ü, nüfusunun yüzde 98’i, sanayi kuruluşlarının yüzde 98’i deprem bölgeleri içinde yer almakta, barajlarımızın yüzde 95’i bu tehlikeli hat üzerinde bulunmakta, 1.001 enerji santralinin 419’u birinci derece deprem bölgesinde yer almaktadır.

Türkiye’de 1900’den bugüne dek yaşanan 180 büyük deprem içindeki ağır hasarlı bina ve can kaybı verileri bulunan 155 depremde 92 bin 463 kişi ölmüş, 554 bin 365 bina ağır hasar görmüştür. 1999 Marmara depreminde toplam 367 bin 479 konut ve iş yeri hasar görmüş; resmi rakamlara göre 17 bin 408 ve/veya 17 bin 480 yurttaşımız yaşamını kaybetmiştir.

Marmara depreminden, ölümlerin yaşandığı 8 il başta olmak üzere yaklaşık 16 milyon insan etkilenmiştir. Toplam hasar 376 bin 479 konut ve iş yerinde yaşanmış iken, 8 ilde 40 bin 665 konut yapımı planlanmış olması dikkat çekicidir.

Deprem sonrası bina müteahhitlerine yaklaşık 2.100 dava açılmış, 1.800’ü Şartlı Salıverme

Yasası ve hukuki boşluklardan dolayı cezasız kalmış, diğer 300 davanın 110’una ceza verilse de çoğu ertelenmiş, diğer davalar ise 16 Şubat 2007’de 7,5 yıllık zaman aşımı süresini doldurarak düşmüştür. Yargıya intikal edilen olay sayısı, toplam hasarlı bina sayısının çok altındadır. Davalardan cezai hükümlerle sonuçlananların oranı çok düşüktür. Bunun en önemli nedeni mahkemeler ve bilirkişilerin ihtisaslaşmamış olması ya da sorumluluk isnat edilen kişilerin somut olarak tanımlanamamasıdır.

Marmara depreminin toplam ekonomik maliyeti TÜSİAD’a göre 17 milyar dolar, DPT’ye göre 15–19 milyar dolar, Dünya Bankası’na göre 12–17 milyar dolardır. Gayri Safi Yurt İçi Hasıla’ya oranla zarar ise TÜSİAD’a göre GSYİH’nin yüzde 9’u, DPT’ye göre yüzde 8–10’u, Dünya Bankası’na göre yüzde 6,3–9’u oranında olmuştur.

Depremlerin etkileri artan nüfus yoğunluğu, sanayileşme ve özellikle kentleşme/yapılaşma ile yakından ilgilidir. Bu noktada yıllardır uygulanan siyasi ve ekonomik rant amaçlı, hatalı ve denetimsiz yapılaşma politikalarına dikkat çekmek gerekmektedir. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’ndan beri kamusal hizmetlerde olduğu gibi afetlerle ilgili yasa ve mevzuatlara ilişkin yaklaşımlarda da özelleştirme ve piyasaya açılmacılık egemen kılınmıştır. 1999 Marmara depremi sonrası Dünya Bankası’nın dayattığı zorunlu deprem sigortası da bu temelde gündeme gelmiş ve etkisiz kalmıştır.

Olası Marmara depremi riskinin giderek artmasına karşın deprem bölgelerindeki okullar, hastaneler ve diğer kamu yapıları bilimsel olarak incelenmemiş, kentsel yaşamda rant kaygısı, can ve mal kaygısının önüne geçmiştir.

1999 Marmara depremi sonrasında kurulan TBMM Araş-

tırma Komisyonu Raporunda: “Yeni bir deprem politikası oluşturulmalı devlet politikası olarak uygulanmalıdır... Gecekondulaşma, kaçak yapılaşmayı teşvik eden imar affi politikasından kesinlikle vazgeçilmelidir. Planlama ve yapı sektöründe görev alan meslek dallarının uzmanlık alanlarının yetki ve sorumluluklarını belirleyen meslek yasaları çıkarılmalıdır. Bu yasalarda meslek odalarına üyelerini denetleme yetkisi verilmelidir. Gereği yerine getirilmezse odalar da sorumlu tutulmalıdır” denilmiştir. Ancak depremin üzerinden tam 9 yıl geçmesine karşın, toplumsal hafıza zayıflığı ve yaşanan felaketlerden gerekli derslerin alınmamış olması aynı sorunları yıllar sonra tekrar tekrar tartışmamıza neden olmaktadır.

Kıscacası mühendislik önlemlerini içeren “afet yönetimi” çalışmaları yürütülmemiş, Deprem Şurası, Ulusal Deprem Konseyi oluşumu vb. girişimlerin hakkı verilmemiş, 2000 yılında bir Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan ve önemli saptamalarda bulunan Ulusal Deprem Konseyi'nin kaderi son derece trajik olmuş ve 2007 başında feshedilmiştir.

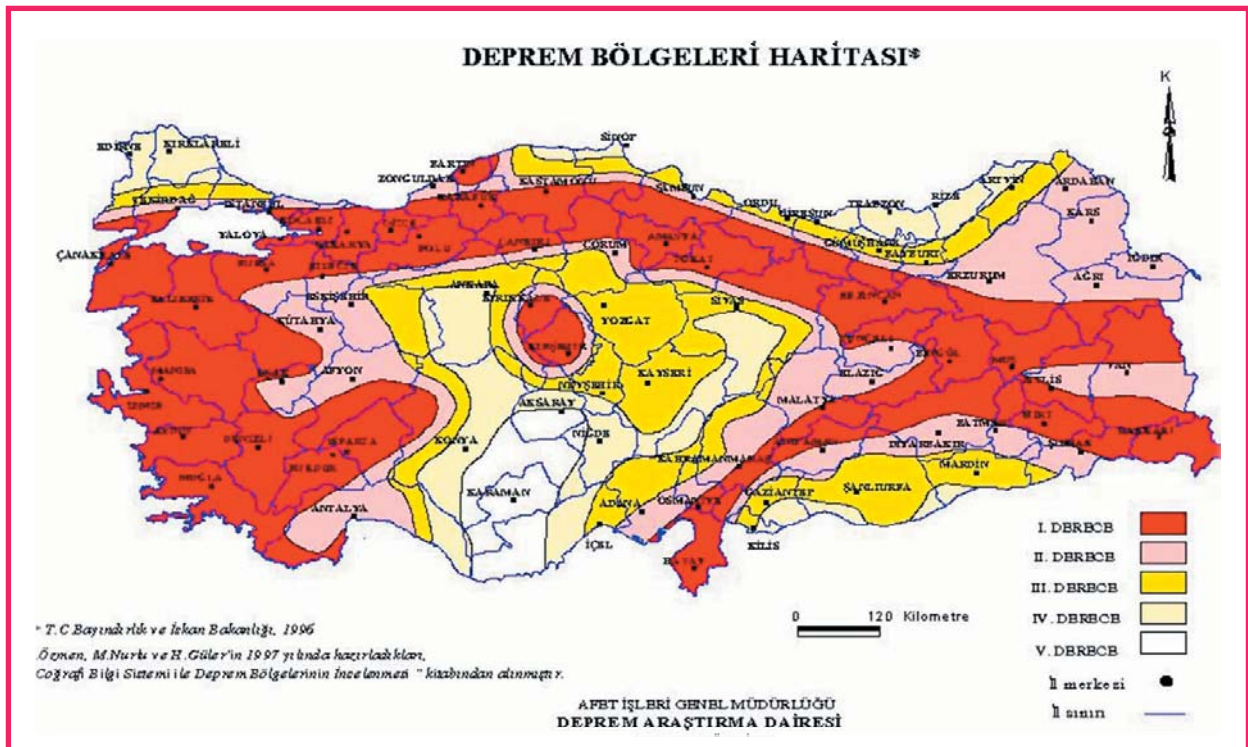
“Yapı Denetimi”nin Önemi ve Mevcut Durumu

Yapıların güvenli oluşu, tasarımdan projelendirmeye ve üretime kadar “yapı denetimi” konusunu birinci dere-

ceden önemli kılmaktadır. 1999 Marmara depremi sonrasındaki “yapı denetimi düzenlemeleri” ise denetimsiz yapılaşmayı teşvik eden, kamusal denetim alanını ticarileştirerek özelleştiren, katılımcılığı reddeden, meslek odalarının önerilerine kapılarını kapatan bir anlayış tercih edilmiştir.

Bu nedenle depremle ilgili en önemli yasal düzenlemelerden biri olan 4708 sayılı Yapı Denetim Yasası'nda ciddi eksik ve yanlışlar bulunmaktadır. Yasada yapı denetimi tam anlamıyla bir piyasa faaliyeti olarak görülmüş ve kamusal denetim dışlanmıştır. Bu anlayışın en önemli göstergesi, yasanın milli gelirden en yüksek payı alan 19 ili kapsama alması olmuştur. Bu iller toplam milli gelirin yüzde 67'sini elde etmektedir. Geriye kalan ve “Türkiye Deprem Haritası”na göre 35'i “Birinci Dereceden Deprem Bölgesi” içinde yer alan diğer 62 ilimizin Yasa kapsamı dışında tutulması, yapı denetimine ne denli ticari yaklaşıldığını göstermektedir.

Diğer yandan Yasa, yapıları yalnızca bina taşıyıcı sistemlerden ibaret görmektedir. Oysa Marmara depremi sonrası yapılan incelemeler, oluşan kayıpların yüzde 80'e varan kısmının, taşıyıcı sistemlerin gördüğü zarara bağlı olarak tesisatlarda oluşan hasarlar nedeniyle meydana geldiğini göstermiştir.

Sanayi Tesisleri ve Boru Hatları Kentleri Patlamaya Açık Birer Bomba Durumuna Getiriyor

Deprem bölgesi yerleşim alanlarında I. ve II. Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler kapsamında yer alan sanayi tesisleri ve bunlarla iç içe geçmiş bulunan NATO boru hatları, doğal gaz ve LPG boru hatları, yerleşim alanları içerisinde hiçbir standarda bağlı olmaksızın kurulan ve işletilen akaryakıt istasyonları, tüp gaz satış bayileri vb. bir arada bulunmaktadır. Bu altyapı tesislerinin yer aldığı bölgelerin taşıdığı deprem riskleri ve pek çoğunun fay hatları üzerinde bulunması kentleri patlamaya hazır birer bomba haline getirmekte ve yaşam güvenliğini ortadan kaldırmaktadır. 17 Ağustos Marmara depreminin ardından depremin etkisi ile İzmit Körfezi'nde yaşanmış olan TÜPRAŞ yangını ve 28 Temmuz 2002 AKÇAĞAZ patlaması dahi bu konuda gerekli önlemlerin alınması için yeterli olmamıştır.

Yalnızca bir İstanbul depreminde elektrik, likit gaz, doğal gaz ile ısınma, pişirme araçlarından kaynaklanacak çok sayıda yangın ve patlamanın oluşacağı uzmanlar tarafından belirtilmekte ve 500'den çok yangın ve patlamanın olacağı öngörülmektedir. Bu noktada Odamızın uzmanlık alanı olan tesisat konusu devreye girmektedir. Doğal gaz projelendirme ve tesisat montaj faaliyetleri TMMOB Makina Mühendisleri Odası'nın denetimi dışında, yer yer mühendis bile olmayan kişilerce yürütülmektedir. Bu konuda özellikle İGDAŞ ve diğer illerdeki kentsel gaz dağıtım kuruluşları ile EPDK, Odamızın ısrarla sürdürdüğü denetim ve gözetim için iş birliği tekliflerine duyarlı ve açık olmalıdırlar.

Deprem Sorununa Kalıcı Önlemler İçin Önerilerimiz

- Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı hizmetleri yoluyla bilim ve teknolojinin toplum yararına sunumu ve sosyal devletin planlı, dengeli kalkınma, bölgesel planlama gibi unutulmuş araçları deprem, kent ve güvenli yapılaşmada ivedi olarak devreye sokulmalı, üniversiteler, TMMOB ve bağlı meslek odaları ile uygulamacı kamu kurumlarının bilgi ve deneyim birikimine dayanarak, piyasacı/özelleştirmeci anlayışlardan bağımsız bir önlemler bütünü oluşturulmalıdır.
- Deprem öncesi, depremsırası ve sonrasında yapılacak çalışmalara ilişkin kamu yararı ve ülke çıkarını

“Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı hizmetleri yoluyla bilim ve teknolojinin toplum yararına sunumu olmazsa olmaz bir koşul olarak görülmeli, sosyal devletin planlı, dengeli kalkınma, bölgesel planlama gibi unutulmuş araçları deprem, kent ve güvenli yapılaşmada ivedi olarak devreye sokulmalıdır.”

gözetilen ulusal bir deprem politikası belirlenmeli, bu çerçevede bir Ulusal Deprem Stratejisi ve Türkiye Deprem Master Planı hazırlanmalıdır.

- Kamu düzeyinde geliştirilmesi gereken planlama, araştırma, gözlem, önleme ve deprem zararlarını azaltma önlemleri deprem öncesi önlemleri de içerir şekilde İmar Yasası ve ilgili mevzuatlara yansıtılmalı, kent planlaması ve yapı üretimi bütünlüklü bir şekilde ele alınmalı, hızla Afet Yönetimi Stratejik Planı oluşturulmalıdır.
- İmar, Yapı, Dönüşüm Alanları, Yapı Denetim ve Afet Yasaları TMMOB ve bağlı Odalar, üniversiteler ve ilgili kesimlerin katılımıyla yeniden düzenlenmelidir. TMMOB ve bağlı Odaları bu alanlara ilişkin yasa ve mevzuat hazırlık süreçlerinin asli unsuru olarak tanınmalıdır.
- Deprem hasarı ve can kayıplarının azaltılmasının bilinen tek yolu mühendis, mimar ve şehir plancılarının ortak çabalarıyla depreme dayanıklı yerleşim alanları ve yapılar tasarlamak ve üretmektir. Özel olarak yapı denetiminde planlama, tasarım, üretim ve denetim süreçlerinin yeniden düzenlenmesine ve meslek odalarının sürece daha etkin katılımını sağlayacak yeni bir tasarım, üretim ve denetim süreci modeline ihtiyaç vardır. 4708 sayılı Yapı Denetim Yasası ile 3194 sayılı İmar Yasası ve bağlı ikincil mevzuatın bu model esas alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, ticarileştirmeyi esas alan Yapı Denetimi Yasası özel olarak iptal edilmeli ve yeni bir yasa çıkarılmalıdır. Denetimsiz yapılaşmayı teşvik ve yapı denetimini ticarileştirme/özelleştirme politikalarından vazgeçilmeli, kamusal denetim güçlendirilmeli, yapı denetim sürecine dahil kurum ve

kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlanmalıdır. Zira “yapı denetimi”nin anahtarı “mesleki denetim”, onun olmazsa olmaz koşulu da TMMOB’ye bağlı meslek odalarının yürüttüğü “Uzmanlık ve Belgelendirme” faaliyetleridir. Yapı denetiminin kamusal bir denetim alanı olduğu asla unutulmamalıdır. Yapı denetimi ile ilgili kamusal yapılanmalarda TMMOB ve bağlı Odalar, görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanarak temsil edilmelidir. Denetçi belgeleri ve takibi TMMOB’ye bağlı Odalar tarafından verilmelidir. Yapı denetimi mekanizmasında yer alan meslektaşların sicilleri TMMOB ve ilgili Odalar tarafından tutulmalıdır. Meslek içi eğitimler TMMOB’ye bağlı Odalarca yapılmalıdır.

- ⇒ Bina ve doğal eki mekanik tesisatının tasarım, üretim ve bakımında üretenler ve denetleyenler TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) tarafından belgelendirilmiş konunun uzmanı mühendisler olmalı ve bu husus yasal düzenlemeler ile Yapı Denetimi Yasası’nda özel olarak yer almalıdır.
- ⇒ Deprem ve yapı denetimiyle ilgili davalarda mahkemeler TMMOB’ye bağlı ilgili Odalarla kurumsal ilişki geliştirmeli, bilirkişilik sistemi gözden geçirilmelidir.
- ⇒ TMMOB tarafından hazırlanan “Yetkili Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Belirlenmesi ve Belgelendirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı” ivedilikle yasalaşmalıdır.
- ⇒ Deprem tehlike analizlerinde kullanılan ve temel veri tabanı niteliğindeki “Diri Fay Veri Tabanı” oluşturularak işler hale getirilmelidir.
- ⇒ Okul ve hastaneler başta olmak üzere kamu yapılarının depreme karşı güvenli olup olmadıklarının tespiti için konunun uzmanı mühendisler tarafından kontrollerine yönelik bir çalışma başlatılmalı, bu çalışmada üniversiteler, TMMOB’ye bağlı ilgili meslek odaları ve belediyelerin yer alması sağlanmalıdır.
- ⇒ I. ve II. sınıf gayri sıhhi müesseseler kapsamına giren tesislerin birbirlerine güvenlik-yaklaşma mesafelerinin ne olması gerektiği konusunda gerekli çalışmalar yapılarak, standartlar ve koşullar imar mevzuatına aktarılmalıdır.
- ⇒ Deprem bölgelerinde bulunan LPG depolama ve dolun tesisleri gibi tüm endüstriyel tesislerin risk

analizlerinin yapılması sağlanmalıdır. Bu tür tesislerin güvenlik mesafelerinin taşıdıkları risklere göre yeniden belirlenmesi bir zorunluluktur. Bu mesafeler içinde yer alan yerleşim alanlarının kamulaştırılma finansmanı tesis sahipleri tarafından sağlanmalı, bu alanlar Bakanlar Kurulu Kararı ile “afet bölgesi”, “yapı yasaklı alan” ilan edilmelidir.

- ⇒ Sağlık, su, yağmur suyu, atık su, sıcak su, kızgın su, buhar, kızgın yağ, ısıtma, soğutma, asansör, doğal gaz, LPG, sanayi gazı, yakıt, yangın, acil durum/ışıklandırma, yangın, elektrik, yalıtım, güvenlik, depolama, havuz, iletişim, ulaştırmaya ilişkin tüm tesisat uygulamaları deprem, acil ve afet durumları açısından incelenmeli ve TMMOB ile bağlı Odalarının eğitim, belgelendirme, denetim süreçlerine tabi kılınmalıdır.
- ⇒ Doğal gaz, elektrik, ısıtma kazanları, jeneratörler ve gaz tesisatları için erken uyarıcı ve gaz/akım kesici sistemler uygulanmalı, denetimleri meslek odalarının yürütülmesidir.
- ⇒ Doğal gaz firmalarının MMO’dan yetki belgeli mühendislerle çalışması sağlanmalıdır. Doğal gaz projeleri ve montaj denetimlerinin MMO’nun mesleki denetiminden geçirilmesi sağlanmalıdır.
- ⇒ Bu önlemler yanı sıra binalar ve sanayi tesislerindeki mekanik tesisat ve doğal gaz tesisatlarına ilişkin kamuoyunun bilinçlenmesi sağlanmalıdır. Toplumun bilinçlendirilmesi meslek odaları, üniversiteler, ilgili kamu kurumları ve ilgili kuruluşların katılımıyla ve bir seferberlik atmosferi içinde yapılmalıdır.
- ⇒ Depremlere karşı toplumsal önlemler bağlamında mahallelerden başlayarak katılımı temel alan örgütlenmelere yönelinmelidir.
- ⇒ Deprem mühendisliği ile ilgili lisans programı önerilerinin tartışmaya açılması sağlanmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, deprem sonrasında yaşamları karanlığa sürüklenen insanların yaşadığı sosyal deprem ve umutsuzluğu, bir gecede kararlı hayatları, yıkılan hayalleri unutmamıştır. Bütün yetkilileri bir kez daha uyarıyor, duyarlılığa davet ediyor ve önlemler bütünlüğü için iş birliğine çağırıyoruz.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ

Toplu görüşme yetmez, grevli toplu sözleşme düzenine geçilmeli...

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI KAMU EMEKÇİLERİNİN HAKLI MÜCADELELERİNİN YANINDADIR

Hükümetin, özgürlükleri dini taassuplarla bu derece örttüğü, muhafazakârlığı toplumun özgür iradesiymiş gibi dayattığı bir dönemde kamu emekçilerinin taleplerine göz kapaması anlamlıdır. Bilindiği gibi kamu çalışanları ile Hükümet arasındaki toplu görüşmeler dün itibarıyla başlamış bulunuyor.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), bu görüşmelerin hukuksuz şekilde yapıldığını, AİHM'in kamu emekçilerinin "toplu sözleşme" hakkını kullanması gerektiği yönünde kararı olduğunu, Avrupa Konseyi üyesi olan Türkiye'nin bu karara uyması gerektiğini, Anayasa'nın 90. maddesinin bunu zorunlu kıldığını belirterek görüşmelerden ayrılmış ve mücadelesini direnerek sürdüreceğini ifade etmiştir.

KESK, kamu emekçilerinin esas gündemi olan konulara ve gerçek ücret artışı istemlerine dikkat çekmek amacıyla eylemlerine devam etmektedir. KESK haklıdır, zira "toplu görüşme ile "toplu sözleşme" arasında niteliksel farklılıklar bulunmaktadır. Kamu çalışanlarının taleplerinden uzak olan 4688 sayılı "Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası", toplu sözleşme ve grev hakkını içermemekte ve bu yönüyle antidemokratik bir içerik taşımaktadır.

"Toplu görüşme" yöntemi, "Toplu Sözleşme ve Grev Hakkı"nı içermemekte, sendikaları göstermelik görüşme masalarında etkisiz ve bağımsız iradeleriyle davranmaktan alıkoyan, kamu işveren kesiminin istemlerini gözetken bir düzenlemedir.

Hükümetin, özgürlükleri dini taassuplarla bu derece örttüğü, muhafazakârlığı toplumun özgür iradesiymiş gibi dayattığı bir dönemde kamu emekçilerinin taleplerine göz kapaması anlamlıdır. 4688 sayılı Yasa ivedilikle kaldırılmalı ve uluslararası hukuka uygun toplu sözleşme ve grev hakkını tanıyan demokratik ve emek eksenli düzenlemeler yapılmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası, TMMOB çatısı altında, dün olduğu gibi bugün de kamu emekçilerinin sosyal, ekonomik talep ve mücadelelerinin yanında olacaktır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

Emin KORAMAZ

(16 Ağustos 2008)

STANDARTSIZ, DENETİMSİZ HASTANE TESİSATI ÖLÜMLERE YOL AÇMAKTADIR

Sağlık Bakanlığı'nın, Ankara Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı ve Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ndeki bebek ölümleri üzerine hazırladığı rapor, dikkatleri bakteri-enfeksiyonun yayılma kanallarından biri olan yeni doğan (bebek) birimleri ve ameliyathanelerin hijyenik klima ve havalandırma tesisatlarına yöneltmelidir.

Standartsız, denetimsiz hastane tesisatı ölümlere yol açmaktadır ve bu duruma karşı köklü önlem almak olanaklıdır. Yeni doğan (bebek) birimleri ve ameliyathanelerin hijyenik klima ve havalandırma tesisatları ile ilgili standart ve yönetmeliklerin ivedilikle gündeme alınıp yayınlanması gerekmektedir. TMMOB Makina Mühendisleri Odası bu konudaki uzmanlık birikimini paylaşmaya hazırdır.

Bilindiği gibi, son olarak Ankara'da Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı ve Eğitim ve Araştırma Hastanesi yeni doğan ünitelerinde son bir ayda 49 bebeğin ölümü üzerine gündeme gelen hastane enfeksiyonları kaynaklı bebek ölümleri daha önce Edirne, Kayseri, Manisa illerinde de yaşanmıştı.

Sağlık Bakanlığı'nın Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı ve Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ndeki bebek ölümleriyle ilgili üç gün önce yayınladığı rapor, basın yayın kuruluşlarında "ölümlerin bakteri-enfeksiyon yoluyla olmuş olabileceği" yönündeki bulgulara dayandırıldığı şeklinde yer almıştır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak, tam da bu noktada kendi uzmanlık alanlarımızdan hareketle yeni doğan (bebek) ünitelerinde yaşanan bebek ölümleri nedeniyle, hastane klima ve havalandırma sistemleri ve yasal mevzuata ilişkin kamuoyunun aydınlatılması gerektiğini düşünüyoruz.

Enfeksiyon kaynaklarının izlediği yollar:

- Çevreden dış hava yoluyla,
- Havalandırma sistemlerinin içinde üreyip çoğalma yoluyla,

- İnsandan insana geçme yoluyla ve
- Kullanılan aletler ve ortamın sterilizasyon ve dezenfeksiyonunun kötü olması yoluyla yayılma şeklinde özetlenebilir.

Bu noktada, hastanelerde başta yeni doğan (bebek) birimleri ve ameliyathaneler olmak üzere temiz oda, hijyenik klima ve havalandırma sistemi tasarım ve uygulamalarına ilişkin ulusal standartların oluşturulması ve insanların yoğun olarak bulunduğu ortamlarda iç hava kalitelerinin artırılması için yasal düzenleme yapılmasına gerek bulunmaktadır. Zira mevcut tıp merkezlerinin hijyenik klima ve havalandırma tesisatının kimler tarafından hangi esaslara uygun olarak yapılacağı yeterli açıklığa sahip bir konu değildir.

Kısaca değinmek gerekirse, klima ve havalandırmanın olmadığı yerde hijyenik ortam oluşmaz. Sürekli hastane ortamının içinde partikül ve mikroorganizma üretimi vardır. Ancak temiz havayı şartlandırarak hijyen hale getirip içeriye verildiğinde partikül ve mikroorganizma seviyesi sürekli bir şekilde azaltılabilir. İyi tasarlanmış klima havalandırma tesisatı, ortama sürekli şartlandırılmış temiz havayı sağladığı gibi, aynı zamanda ortamın havasının tozdan, mikroorganizmalardan, kokulardan ve anestezi gazlarından korunmasını da sağlar.

Bu nedenle çok kompleks bir yapıya sahip olan hastanelerin tasarımı, yapımı ve işletimi aşamalarında hata ve riskleri en aza indirmek ancak ve ancak temiz oda, hijye-

nik klima, havalandırma sistemleri uygulamalarının tesisi ve bunların periyodik kontrolü ile azaltılabilir. Aksi takdirde bu hataların bedeli çok ağır olmaktadır.

Bu noktada,

- Ayrı bir yönetmelik ve standart tarifi/tanımı,
- Sistemi kuranların ihtisas sahibi olması,
- İşletmecinin de konuya hakim olması gerekmektedir.

Kısaca ünitenin yüksekliği, alanı, şekli ile klima-havalandırma ve elektrik tesisatlarının kaplayacağı alanın ne olması vb. hususların bilinmesi gerekmektedir; makina mühendisi, elektrik mühendisi, inşaat mühendisi ve hekimlerin de katılımı ile tasarımın yapılması gerekmektedir. Bu bütünsel önlemler içinde yeni doğan (bebek) birimleri ile ameliyathanelerin hijyenik klima ve havalandırma tesisatları ile ilgili standart ve yönetmeliklerin ivedilikle gündeme alınıp yayımlanması gerekmektedir.

Amacı meslek alanlarımız dahilinde kamusal denetim ve yaşam kalitesini yükseltmek için çalışmalar yapmak olan Odamız, daha önce yaşanan olaylar sonrasında, konu ile ilgili uluslararası yönetmeliklerden yararlanarak "Hastane İklimlendirme Tesisatı ve Denetim Esasları" adlı bir kitap hazırlayarak yayınlamıştır. Yine Odamız "Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik" ile "Özel Hastaneler Yönetmeliği"ne değişiklik taslak önerilerini hazırlamış bulunmaktadır.

Mevcut sorunun çözümü için ilgili kamu kuruluşları ve

kamuoyunun dikkatini aşağıdaki önerilerde yoğunlaştırmasını diliyoruz.

- Ameliyathanelerin hijyenik klima ve havalandırma tesisatları ile ilgili standart ve yönetmeliklerin ivedilikle gündeme alınıp yayımlanması gerekmektedir.
- Standart ve mevzuat hazırlıklarının ilgili Bakanlıkların koordinasyonunda TMMOB Makina Mühendisleri Odası ve Türk Tabipleri Birliği'nin bilgi ve deneyimlerinden yararlanılarak oluşturulması sağlanmalıdır.
- Mevcut ameliyathanelerin denetlenmesi ve standart dışı ameliyathanelerin ivedilikle uygun hale getirilmesi gerekmektedir.
- Hastane yönetimleri, sağlık, idari ve teknik olmak üzere yeniden yapılanmalıdır.
- Taşeronlaşma ve hizmet alımlarından vazgeçilmelidir.
- Doğru cihazların seçimiyle hizmet alanlarının fiziki koşulları iyileştirilmelidir.
- Hastanelerin teknolojik çöplük durumundan kurtarılması için gerekli teknik personel istihdamı sağlanmalıdır.

Odamız yarım asrı aşkın uzmanlık bilgi birikimi ve tecrübesiyle, talep geldiği takdirde ülkemizin her tarafında hijyenik klima ve havalandırma tesisatlarının teknik şartname ve uluslararası standartlara uygun olarak projelendirilmesi, tesis edilmesi, testlerinin yapılması, işletilmesi ve bakımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla gerekli incelemeleri yapıp, mevcut sistemde yapılması gereken düzeltmeler için bilgi verebilecek, ilgili yönetmeliklerin oluşmasında Sağlık Bakanlığı ve ilgili kurum ve kuruluşlarla verimli bir iş birliği oluşturabilecektir.

Yeter ki istensin, yeter ki duyarlı olunsun.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Emin KORAMAZ
(18 Ağustos 2008)